

Amser Penderfynu

Mewn arddangosfa ym Mhontypridd datgelwyd cynlluniau ar gyfer datblygu rhan uchaf Stryd Taf. Bydd y datblygiad yn cynnwys siop Sainsbury's enfawr ar safle'r Precinct a maes parcio ar ran o Barc Ynysangharad. Mae angen hwb sylweddol i adnewyddu'r dref a bydd rhaid i drigolion lleol ystyried

Canmoliaeth i Arweinwyr y Fenter

Mae 9 o staff gofal Menter Iaith wedi pasio cwrs Arweinydd Chwaraeon Cyngor Chwaraeon Cymru yn ddiweddar. Cynigwyd y cwrs yma am y tro cyntaf i staff y Fenter ac roedd yr hyfforddiant wedi ei ddarparu gan Adran

Delyth Morgan gyda Trystan Griffiths a Glenys Jones yn cyflwyno tystysgrifau i Kate Queeley, Nicola Hatch, Amanda Fudge, Siân

Hamdden Rhondda Cynon Taf. Roedd y cwrs yn hollol ddelfrydol yn cynnig hyfforddiant i'r rhai sy'n cynnig gweithgareddau yn y gymuned eisioes, ac i annog y rhai hynny i gymryd rhan. Roedd y grant hefyd wedi sicirhau offer chwaraeon newydd i'r cynlluniau gwyliau.

Meddai Trystan Griffiths, Swyddog Gofal Plant Menter Iaith, "mae'r staff wedi gweithio'n galed ac wedi rhoi llawer o'u hamser eu hunan er mwyn sicrahau cyflawni'r cwrs hwn. Bydd y tystysgrif yma yn ychwanegu at eu cymwysterau Gofal Plant, Cymorth Cyntaf ac Achub Bywyd sydd eisioes ganddynt."

Cyflwynwyd y tystysgrifau mewn

Gloywi laith

Mewn Noson Wobrwyo yng Nghlwb y Bont cyflwynwyd tystysgrifau gan Rita Jones, Mudiad Ysgolion Meithrin, i Arweinwyr Cylchoedd Meithrin oedd wedi cyflawni cwrs Cymraeg.

GOLYGYDD Penri Williams 029 20890040

LLUNIAU D. J. Davies 01443 671327 CHWARAEON Martin Huws 029 20811413 **ERTHYGLAU** Dafydd Huws HYSBYSEBION David Knight 029 20891353 DOSBARTHU John James 01443 205196 **TRYSORYDD** Elgan Lloyd 029 20842115 CYHOÉDDUSRWYDD Colin Williams 029 20890979

Cyhoeddir y rhifyn nesaf ar y 11^{ed} Mehefin 2001 Erthyglau a straeon i gyrraedd erbyn 25 Mai 2001

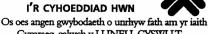
Y Golygydd Hendre 4 Pantbach Pentyrch **CF159TG** Ffôn: 029 20890040

Tafod Elái ar y wê http://www.tafelai.com

Argraffwyr:

Gwasq Morgannwg Uned 27, Ystad Ddiwydiannol Mynachlog Nedd Castell Nedd SA10 7DR Ffôn: 01792 815152

CYDNABYDDIR CEFNOGAETH **BWRDD YR IAITH GYMRAEG**

Gymraeg, galwch y LLINELL GYSWLLT...

0845 6076070

Llun - Gwener 10.00am - 12.30pm, 1.30 - 3.30pm cyfradd galwadau lleol

Www.mentrau-iaith.com www.bwrdd-yr-iaith.org.uk www.papurau-bro.com

Ysgol Evan James

Y Brodyr Edwards.

Ar ddechre' gêm Pontypridd v Glasgow Caledonians fe gerddodd Danni, Ben a Sam Edwards mas ar y cae fel masgots y tîm lleol. Cafodd y tri o Drehopcyn ddiwrnod wrth eu bodd yn gwylio'r gêm yn enwedig gan i Ponti ennill!

Wrth i Mair Daniels o Ddosbarth 12 a'i mam siopa yn Asda Coryton yn ddiweddar fe'u dewiswyd i helpu lawnsio Ymgyrch Diogelwch ar y Ffordd gan Gyngor Sir a Dinas Caerdydd.

Priodas

Llongyfarchiadau i un o Lywodraethwyr yr ysgol, Hayley Bertram a briododd yn ddiweddar yn ei gwlad genedigol, De Affrig.Fe ganodd ei mab 6 oed, Tyler o Ddosbarth 5, "Calon Lan" yn y gwasanaeth gan ddod â deigryn i sawl llygad!!

Gwellhad Buan

Dymuniadau gorau am wellhad buan i Rhodri Griffin, Blwyddyn 6 a dorrodd ei goes wrth chwarae rygbi y mis diwethaf.

Gweithgareddau Noddedig.

Eleni er mwyn casglu arian i gronfa'r ysgol bu'r disgyblion yn cynnal nifer o weithgareddau yn seiliedig ar rywbeth ieithyddol. Cafodd y plant hwyl yn dysgu hwiangerddi,cerddi,idiomau a phriod-ddulliau.

Pontypridd.

Estynnwn ein cydymdeimlad â Dorothy, Barry a Geraint Wyn Todd, Parc Prospect, Graigwen. Bu farw mam Dorothy o Ystalyfera y mis diwethaf.

Cerddorion o Fri.

Llongyfarchiadau i Huw Blainey, Lanwood Road, ac Aled a Huw Wilcox, Lan Close ar basio eu haroliadau piano ddiweddar.Daliwch ati bois!!

BY DWRLYN Helfa Drysor Nos Wener, 11^{ed} Mai Manylion: 029 20890101

Cyngerdd

Côr Godre'r Garth **Arweinydd Wil Morus Jones** Unawdwyr **Iwan Wyn Parry Roland George** Huw T. Williams Jeffrey Howard (Organ)

Yn Eglwys Tonyfelin Caerffili 7.30 pm Nos Sadwrn Mai 12ed

Tocynnau £6 / £3 Gyda chymorth Menter laith Sir Caerffili

Popeth Cymraeg yn Nhaf Elái

Mae Ysgol Gyfun Llanhari a Mudiad Ysgolion Meithrin yn trefnu diwrnod o weithgareddau i hybu'r Gymraeg ar 16 Mehefin yng Nghanolfan Hamdden Llantrisant. I gyd-fynd â'r digwyddiad mae'r papur bro, Tafod Elái, am gyhoeddi rhestr o holl gymdeithasau a gweithgareddau Cymraeg yr ardal. Os hoffech gynnwys eich cymdeithas chi ar y rhestr ffoniwch

16 Llys Teilo Sant, Y Rhath **CAERDYDD**

Ffôn: 029 20484816

EFAIL ISAF

Gohebydd Lleol: Pat Edmunds

Swydd Newydd

Mae Gethin Thomas, mab John a Judith, Nant Celyn, wedi derbyn swydd newydd fel newyddiadurwr gyda Chwmni Trinity Mirror perchnogion papurau newydd fel y Western Mail a'r Mirror. Bydd yn gyfrifol am chwaraeon ac yn gweithio ar y rhyngrwyd newyd sbon www.icwales.co.uk. Felly, heb oedi cysylltwch â fe ar y we. Dymuniadau gorau iddo yn ei swydd newydd.

Newydd da arall i'r Thomas's – mae tad Judith yn gwella a chyn bo hir yn cael dod adre o'r ysbyty. Gwellhad llwyr iddo.

Cyngerdd Wych

Ar nos Wener 30 o Fawrth cynhaliwyd cyngerdd fawreddog yng nghapel y pentref gan y tri chôr lleol – Parti'r Efail, Merched y Garth a Chôr Godre'r Garth.

Roedd y noswaith yn ysgubol o lwyddiannus, y gynulleidfa wedi mwynhau yn fawr a phawb yn dymuno cael y wledd eto yn y dyfodol agos.

Roedd y gymeradwyaeth frwdfrydig ar ddiwedd y noswaith yn un deilwng iawn.

Marwolaeth

Estynnwn ein cydymdeimlad i Duro (George) Stokucha, Heol y Ffynnon, ar ôl iddo golli ei wraig Barbra, ym mis Ebrill.

Capel Tabernacl

Trefn yr Oedfaon

Mai 6ed – Cymun Parch D. Eirian Rees

Mai 13 – Parch Wyn Evans (Llangennech)

Mai 20 – Parch D. Eirian Rees.

Mai 27 – Parch Cynnwyl Williams

Gymanfa Ganu

Ar Fehefin 17 cynhelir Gymanfa Ganu yn Capel Tabernacl am 10.45. Fe fydd plant o'r ysgolion Cymraeg lleol yn cymryd rhan. Yr arweinydd fydd Robert Nicholas o Benclawdd.

Llongyfarchiadau i Siân Henry, cyn ddisgybl Garth Olwg ag Ysgol Gyfun Llanhari, a Dr Paul Onions a briododd ar y 31 o Fawrth yn Llundain. Bu ar eu mis mêl yn teithio o amgylch San Francisco.

Ar hyn o bryd mae Siân yn gweithio yn rhan amser fel gweithwraig cymdeithasol ag yn dilyn cwrs grad M.A.

Estynnwn ein dymuniadau gorau i Siân a Paul ar ddechrau eu bywyd priodasol.

Croeso

Mae Mrs Enid Rees newydd symud i 17 Penywaun. Croeso cynnes iddi, gobeithio wneiff ymgartrefu yma'n fuan iawn. Pob hapusrwydd iddi yn ei chartref newydd.

Cyflwr Neuadd y Pentref

Ar y 19 o Ebrill cynhaliwyd cyfarfod pwysig iawn yn neuadd y pentref i drafod dyfodol y lle.

Er i'r pwyllgor wario arian mawr,

Lois a'i gofalwraig, Sara Davies yn Lourdes

sef £3500 i wella pryd a gwedd tu fewn i'r adeilad mae cyflwr yr adeilad ei hun yn achosi pryder i'r dyfodol. Heb os bydd rhaid gwneud rhywbeth radical cyn bo hir.

Os ydym fel trigolion y pentref am achub y neuadd bydd rhaid cefnogi un o bedwar cynllun sydd dan ystyriaeth gan y pwyllgor. Mae'r sefyllfa yn un unigryw iawn gan fod y neuadd yn eiddo i'r gymuned yn unig.

Hefyd, mae cais wedi'i dderbyn i newid y cyfansoddiad – mae'r un presennol yn anodd i weithredu. Mae braslun o'r cyfansoddiad yma i'w weld yn y siop.

Rwy'n erfyn i bawb sydd â diddordeb yn nyfodol y neuadd i fynychu'r cyfarfod nesaf ar yr ail o Fai neu gysylltu ag aelod o'r pwyllgor.

Lois yn Lourdes - Pasg 2001

Mae un o ferched ifanc hynaws y pentref newydd ddychwelyd adre ar ôl treulio wythnos fendigedig yn Lourdes. Dan nawdd Grŵp Lourdes Ysbyty'r Waun cafodd Lois, merch Celt ag Enfys, Penywaun, wythnos brysur, bythgofiadwy yn cymryd rhan fywiog mewn rhaglen o weithgareddau amrywiol a llesol.

Braslun sydd yma o ddyddiadur Lois a'i gofalwraig, Sara Davies, o'r wythnos a oedd yn llawn digwyddiadau hwylus.

Llun – Gadael Caerdydd am 3.30 y bore yn gyffrous iawn.

Mawrth – agor y pererindod gyda gwasanaeth fawreddog

Mercher – Cerdded i weld "Stations of the Cross". Gorymdaith dan olau canhwyllau gyda'r hwyr.

Iau – Gwasanaeth enfawr – cannoedd o blant a phobl yn canu yn y Basilica – gwefreiddiol. Prynhawn yn siopa.

Gwener – Ymweld â Grvarnie – eira ar y llawr ac yn oer iawn. Gwneud tân gwyllt a bwyta picnic o'i amgylch. Diweddglo hyfryd i'r wythnos ac i'r trip – parti mawr gyda llawer o ganu.

Sadwrn – Gwasanaeth olaf – dweud gweddi a goleuo canwyll cyn gadael am adref.

Heb os nag onibai os daw'r cyfle eto i fynd i Lordes bydd Lois yno "fel shot".

LLANTRISANT

Gohebydd Lleol: Siân Evans

ARHOLIADAU OFFERYNNOL

Hoffwn longyfarch Catrin Evans ac Eleri Tudor ar basio eu harholiadau piano yn ddiweddar; pasiodd Catrin yr arholiad Gradd III ac Eleri, sy'n byw yn y Meisgyn, Gradd I. Hefyd, llwyddodd Mia James yn ei harholiad Gradd I ar y ffidil.

CYNGERDD YN LLANHARI

Braf oedd gweld nifer o ieuenctid ardal Llantrisant yn cymryd rhan mewn cyngerdd yn Ysgol Gyfun Llanhari ar ddiwrnod olaf Tymor y Gwanwyn. Fel ym ymhob ysgol Gymraeg arall yn yr ardal, roedd disgyblion Llanhari wedi bod wrthi'n ddyfal yn ymarfer pob math o gystadleuthau ar gyfer Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd. Ond wedyn penderfynwyd na fyddai'r Eisteddfod yn cael ei chynnal eleni yng Nghaerdydd a'r Fro oherwydd argyfwng clwy'r traed a'r genau. Nid oedd yr ysgol am i'r holl ymarfer fynd yn ofer ac felly aethpwyd ati i baratoi ar gyfer cyngerdd yn lle hynny, er mwyn i'r disgyblion fedru dangos yr hyn oeddent wedi ei gyflawni. Roedd eitemau yn amrywio o ddawnsio disgo i barti cerdd dant a chyflwyniad llafar a chafwyd prynhawn difyr o adloniant graenus. Fel y dywedodd y Prifathro, mae ganddynt bron i Flwyddyn nawr i berffeithio'r holl eitemau!

PANTOMEIM

Bu llawer o ymarfer hefyd ym Meisgyn lle mae'r "lst Pontyclun Brownies & Guides" yn cyfarfod yn wythnosol. Buont yn paratoi am wythnosau ac ar yr 2ail o Ebrill bu'r merched wrthi'n rhoi perfformiad o'r pantomeim "Jack and the Beanstalk". Roedd tua 35 o ferched yn cymryd rhan gan gynnwys Jayne Collier (Jack), Elinor West (mam Jack), Rachel a Katie Imperato, Laura Winfield Young, Bethan Theaker, Caryn Edwards, Kate Jones, Catherine Hill Tout a Hannah Greville i gyd o Lantrisant a'r cylch.

ARHOLIADAU `BALLET'

Catrin a Jordan yn ymarfer cyn yr arfoliad Ballet

GILFACH GOCH

Gohebydd Lleol: Betsi Griffiths

LLONGYFARCHIADAU

Llongyfarchiadau i Gareth Walters sydd bellach yn bencampwr Badminton Colegau Prydain, ar ôl ei lwyddiant yn y gystadleuaeth yng ngholeg Millfield. Roedd Gareth yn cynrychioli Coleg Penybont a chafodd gystadleuaeth anodd iawn yn chwarae yn erbyn dau o brif chwaraewyr Lloegr. Da iawn wir Gareth. Newydd ailgydio yn y gêm y mae ar ôl gorfod cymryd egwyl yn dilyn llawdriniaeth. Roedd Gareth hefyd yn fuddugol yn y Gystadleuaeth Agored i ddynion yng Ngwent. Mae Gareth, sydd yn gynddisgybl yn Ysgol Llanhari wedi cael ei dderbyn i fynd i U.W.I.C. ym mis Medi i astudio Addysg Gorfforol.

"PWY SYDD AM FOD YN FILIWNYDD?"

Cafodd sawl un oedd yn gwylio'r rhaglen boblogaidd yma syndod y dydd o'r blaen o ddeall mai o'r Gilfach y daw rhieni'r brawd a'r chwaer cyntaf i ymddangos ar y rhaglen. Rhai wythnosau'n ôl roedd Adrian Pollock yn trio' i lwc ac enillodd £32,000 ac ar ddechrau mis Ebrill tro ei chwaer Diana oedd hi ac enillodd hithau £32,000. Magwyd eu rhieni sef Arthur a Joan Pollock yn y Gilfach. Llongyfarchiadau i'r ddau.

Llongyfarchiadau i Catrin Evans a Lauren Price, Llantrisant a Jordan Beddoe (gynt o Lantrisant ond yn awr yn byw yn y Creigiau) ar basio arholiad Gradd IV. Mae'r tair yn mynychu gwersi gyda Kim Bardsley yn Neuadd Gymunedol Penygawsi ac yn falch bod eu nosweithiau Gwener yn rhydd yn awr, gan fod gwersi Gradd V ar nosweithiau Llun!

GWYLIAU

Mae'r gwanwyn wedi dod ac mae'n amser unwaith eto i bobl fynd ar eu gwyliau, ac mae trigolion Gilfach fel sawl pentref arall, yn hoffi mynd ar daith gyda'u gilydd. Aeth Mrs Rose Cook a llond bws i'r Iwerddon ac i Babacombe aeth trip Mrs Abraham. Cafodd pawb amser wrth eu bodd yn y ddau le a buont yn ffodus i beidio gwlychu er gwaetha'r glaw.

Y GUILD

Cafodd pawb fwynhad wrth wrando ar sgwrs Mr Dilwyn Leyshon ar hanes diddorol Llantrisant pan daeth i siarad â'r Guild yn ddiweddar. Mae'n siwr y bydd hen adeiladau Llantrisant yn golygu llawer mwy i'r aelodau o hyn ymlaen. Ymhlith yr artifactau diddorol oedd ganddo roedd copi o reolau'r Tŷ Model i'w preswylwyr pan oedd yn wyrcws. Diolch yn fawr am noson ddiddorol.

YSGOL GYMRAEG LLANTRISANT

Mae'r ysgol erbyn hyn wedi ffarwelio â'i Phrif Athrawes, Mrs Marian Evans, ddiwedd y tymor diwethaf. Trefnodd y Gymdeithas Rhieni ac Athrawon barti syrpreis yng Nghlwb Golff Llantrisant i Mrs Evans i ddiolch iddi am ei 9 mlynedd o waith ar ran yr ysgol. Dywedwyd ambell i gelwydd bach ar hyd yr wythnosau er mwyn cadw'r trefniadau'n gyfrinach a llwyddodd y plant i beidio â gadael y gath o'r cwd chwaith! Pan gyrhaeddodd Mrs Evans a'i gŵr y parti roedd hi'n meddwl ei bod yn mynd allan am ddiod bach gyda staff y gegin - cafodd gryn sioc i weld aelodau â'i theulu, y staff presennol a rhai o'r gorffennol a llu o rieni a ffrindiau eraill yn aros i'w chroesawu. Cyflwynwyd llun o'r ysgol a darlun o'r staff iddi, ynghyd â siec, yn cynrychioli casgliad a wnaethpwyd ymysg y rhieni. Diolch unwaith eto i Marian Evans am ei chyfraniad i'r ysgol ers iddi gychwyn yno fel Pennaeth ym 1992 a phob dymuniad da iddi yn ei swydd newydd gydag ESIS gobeithio y cawn eich gweld yn Llantrisant o dro i dro - ond nid mewn Arolwg gobeithio!

NEWYDDION O DDIWEDD Y TYMOR DIWETHAF:

Dyrchafiad

Byddwn yn ffarwelio ag aelod arall o'r staff ar ddiwedd tymor yr Haf. Penodwyd Mr Dafydd Davies, sydd wedi bod ar staff Ysgol Llantrisant ers dwy flynedd, yn Ddirprwy Bennaeth yn Ysgol Castellau. Cyfrannodd at bob agwedd o'r ysgol, nid lleiaf ym maes chwaraeon - ef ddaeth â'r bel rygbi allan o'r cwpwrdd ar ôl blynyddoedd maith mae'n debyg! Llongyfarchiadau Mr Davies, a phob hwyl yng Nghastellau.

Cwis Llyfrau

Mae gan yr ysgol 2 dim yn cystadlu yn y Cwis Lyfrau eleni, un tîm Dan 12 oed a'r llall Dan 10 oed ac mae'r ddau wedi llwyddo i fynd drwodd i'r rownd nesaf. Pob lwc iddynt yn y gystadleuaeth.

Diwrnod y Trwynau Coch

Mrs Marian Evans a'i gwr John, yn mwynhau yn y parti syrpreis

Er mwyn ymuno yn nigwyddiadau Diwrnod y Trwynau Coch gwahoddwyd y plant i ddod i'r ysgol wedi gwisgo mewn coch a thalu am gael gwneud hynny. Llwyddwyd i godi swm go dda o arian a phenderfynwyd cyflwyno'r arian i elusen sy'n ymwneud â'r afiechyd 'M.E.' gan fod Ffion Williams, oedd yn ddisgybl yn yr ysgol tan y llynedd, wedi bod yn dioddef gyda'r salwch yn ddiweddar. Mae mam Ffion, sef Mrs Delyth Williams hefyd yn athrawes yn yr ysgol.

Sillafu/Canu Noddedig

Mae gwir angen mwy o lyfrau ar yr ysgol felly penderfynodd staff yr ysgol fynd ati i drefnu Sillafu Noddedig (gyda'r plant lleiaf yn gwneud Canu Noddedig) er mwyn codi arian. Cafodd bob dosbarth eiriau i'w dysgu a gofynnwyd iddynt gael gymaint o noddwyr a phosib roedd gwobr o ŵy Pasg ar gyfer y disgybl a gasglodd y mwyaf o arian. Cofiodd pawb eu geiriau'n dda ac mi godwyd dros £1000. Diolch i'r Pennaeth a'r staff am roi o'u hamser i wneud y trefniadau.

Rygbi a Phêl-rwyd

Fel y soniwyd uchod, daeth Mr Dafydd Davies a'i hoffter o chwaraeon i'r ysgol pan gychwynnodd ddysgu yn Llantrisant. Dechreuodd gynnal gwersi rygbi ar ôl yr ysgol bob nos Lun a ffurfiwyd tîm oedd wedi dechrau chwarae yn erbyn ysgolion eraill yn achlysurol. Mae'n amlwg bod ei hyfforddiant wedi ysbrydoli'r bechgyn oherwydd ddiwedd tymor diwethaf chwaraewyd gem rhwng Ysgol Llantrisant ac Ysgol Coed yr Esgob, ac enillodd Llantrisant 15 - 10

Mae'r merched hefyd yn ymarfer pêl-rwyd ar ôl yr ysgol bob nos Lun ac maent wedi chwarae nifer o gemau yn erbyn timau o ysgolion eraill yn ystod yr hanner tymor diwethaf gyda chryn lwyddiant hefyd. Daliwch ati bawb!

Penodiad

Penodwyd Ysgrifenyddes newydd i'r ysgol ar ddiwedd y tymor diwethaf. Bu Mrs Alison Evans yn y swydd ers rhai blynyddoedd bellach ond penderfynodd adael er mwyn rhoi mwy o amser i'r busnes teuluol diolch iddi hi am ei chyfraniad at waith yr ysgol a chadw trefn ar y Swyddfa! Yr Ysgrifenyddes newydd fydd Mrs Catrin Mostafa, fydd yn wyneb cyfarwydd i'r plant gan ei bod wedi gweithio yn yr ysgol am ychydig dro yn ôl fel cynorthwy-ydd dosbarth. Croeso atom. Diolch hefyd i Cath Craven sydd wedi llenwi'r bwlch ers i Mrs Alison Evans adael.

FFYNNON TAF NANTGARW A GWAELOD Y GARTH

Gohebydd Lleol: Martin Huws

PUM FFOADUR YNG NGHEFN LORI

Ar Ebrill 9 am 9.40am daethpwyd o hyd i bum ffoadur yn Ffynnon Taf.

Ar ôl i aelod o'r cyhoedd ffonio'r heddlu, daethon o hyd i bedwar oedolyn a llanc mewn lori ar Stad Ddiwydiannol Moy Road a'r gred yw bod y pedwar oedolyn o Kosovo a'r llall o Albania neu Facedonia.

Cafodd y pedwar eu cadw yng Ngorsaf Heddlu Pontypridd tra oedd Gwasanaethau Cymdeithasol Caerdydd yn gofalu am y llanc. Erbyn hyn, y Gwasanaethau Mewnfudo sy'n delio â'r mater.

MAGU BLAS AR FUSNES

Llongyfarchiadau i bennaeth tafarnau yn y Cymoedd sy wedi ennill gwobr busnes ar ôl trechu mwy na 600 o gystadleuwyr.

Enillodd Mike Davies, Rheolwr Gyfarwyddwr Tafarnau Fagins, wobr Entrepreneur y Flwyddyn yn Grosvenor House yn Llundain. Roedd 2,000 o westeion yn bresennol.

Mae gan Fagins saith o dafarnau yn Ne Cymru, gan gynnwys un yng Nglan-y-llyn, ger Ffynnon Taf.

"Rydym yn mynd o nerth i nerth," meddai Mr Davies "ac yn gobeithio ehangu eto."

YSGOLORIAETH I CATHERINE

Llongyfarchiadau i Catherine Blyth, Rhiw'r Ddar, Ffynnon Taf, sy'n ddisgybl yn Ysgol Gyfun Rhydfelen.

Mae wedi ennill ysgoloriaeth i astudio Cerddoriaeth yng Ngholeg y Brifysgol, Bangor. Pob lwc iddi.

DWYLO DROS Y MOR

Daeth gwestai arbennig i annerch aelodau Capel Bethlehem, Gwaelody-Garth, dros y Pasg.

Atawr Rachman yw Cyfarwyddwr Gweithredol GUP, un o bartneriaid Cymorth Cristnogol yn Bangladesh, a soniodd am ei wlad yn ogystal â'i waith.

Dywedodd fod ei gydwladwyr a'r Cymry'n debyg gan eu bod yn hoff o ganu a barddoniaeth ac yn bobl y s brydol. Ond roedd 'n a wahaniaethau. Yn Bangladesh, doedd dim tractorau, dim ond ychen a gwartheg, a'r ffermwyr yn gweithio o bump y bore tan 11, drwy'r prynhawn tan yr oedd yn nosi.

Trin y reis

Doedd bywyd ddim yn hawdd i fenywod, meddai, heb beiriannau golchi llestri ac ati. Eu gwaith nhw oedd trin y reis. Roedd na un cysur, meddai. Doedd dim golau trydan ac felly roedden nhw'n mynd i gysgu'n rhwydd.

Y Crynwyr oedd yn cyfrannu'n ariannol at brosiectau am bum mlynedd cyn i Gymorth Cristnogol gamu i mewn. Mae Atawr wedi bod yn gweithio yn y pentre ers 29 mlynedd, gan ofalu am bum rhanbarth a helpu 50,000 o bobl. Bob blwyddyn mae'r prosiectau'n dysgu 4,000 o blant i ddarllen ac ysgrifennu, a helpu plant mewn ysbytai i wella.

Dywedodd Atawr wrth blant y capel: "Rwy'n gobeithio y byddwch yn ymweld â ni."

Trychineb

Yr hyn wnaeth argraff arno, meddai, oedd ymateb pobl adeg trychineb y cylchwynt yn Bangladesh yn 1996.

DIGWYDDIADAU

CAPEL BETHLEHEM, Gwaelod-y-Garth, 10.30am. Mai 6: Y Gweinidog (Cymun); Mai 13: Y Gweinidog; Mai 20: Y Parchedig Hywel Richards, Cyrddau Mawr; Mai 27: Y Gweinidog.

CYLCH TI A FI, Ffynnon Taf: brynhawn Mercher yn ystod y tymor, 1.15-2.45pm, Neuadd Pentre' Ffynnon Taf. Mwy o fanylion: Jo Jones, 029 20 810600.

CYLCH MEITHRIN Gwaelod-y-Garth, 9-3.15, Festri Capel Bethlehem, Gwaelod-y-Garth.

CYMDEITHAS ARDDWROL Ffynnon Taf a'r Cylch: ddydd Mawrth cynta'r mis, Clwb Cyn-Aelodau'r Lluoedd Arfog, Glan-y-Llyn. Manylion oddi wrth Mrs Toghill, 029 20 810241.

YSGOL GWAELOD-Y-GARTH: Mai 8, Cyfarfod Cymdeithas Rhieni ac Athrawon, 7.30pm; Mai 11, Noson Gwis yn Neuadd yr Ysgol, pawb i gyrraedd erbyn 7.15pm os gwelwch yn dda. Pris y tocynnau yw £5 yr un sy'n cynnwys swper pysgod a sglodion. "Sdim angen gwybodaeth anhygoel a sdim rhaid ichi fod wedi dod o hyd i dîm cyn dod," meddai'r trefnwyr.

"Cafodd dau lond lori o ddillad eu danfon o'r pentre at y rhai oedd yn diodde," meddai. "Y neges yw bod y tlawd yn gallu helpu'r tlawd."

Difaterwch oedd y gelyn penna ar y cychwyn, meddai, pobl leol yn mynnu na allai neb newid dim. "Pan gychwynnon ni, doedd neb yn y pentre yn credu y gallwn ni dyfu gwenith," meddai. "Ond cafodd popty ei sefydlu ac erbyn hyn, mae 55 o fenywod yn gweithio yno ac yn allforio eu cynnyrch.

Os gweithiwn gyda'n gilydd, gallwn gyflawni gwyrthiau."

BRON A CHARIO'R DYDD

Llongyfarchiadau i ddau dîm pêlrwyd Capel Bethlehem oedd bron â chario'r dydd yn ddiweddar.

Roedd y Tîm Glas (Uwchradd) a'r Tîm Gwyrdd (Cynradd) yn cystadlu yn Rhanbarth De-ddwyrain Cyngor Ysgolion Sul yng Nghanolfan Sobel, Aberdâr, a daeth y ddau'n ail. Diolch i bawb am gymryd rhan.

MARW MARINA CHURCH

Yn dawel ar Ebrill 15 yn Ysbyty Llandochau, bu farw Marina (Rena) Church, gynt o Ffynnon Taf, gwraig y diweddar Ivor, mam Lynne, Elizabeth a Julie, mam-yng-nghyfraith Alan a Paul, mam-gu Adrian, Christopher, Annemarie a Kathryn, a chwaer Topsy a Vernon. Roedd y traddodiant ar Ebrill 27 ym Mynwent Pantmawr, Caerdydd. Cydymdeimlwn â'r teulu.

YMPRYD YN HELPU RHAI MEWN NEWYN

Yng Ngwasanaeth Y Pasg cyhoeddodd y Parchedig Gareth Rowlands, Gweinidog Capel Bethlehem, fod criw CAIB wedi ymprydio am 24 awr i godi arian ar gyfer y rhai sy'n diodde ar ôl y ddaeargryn yn yr India.

Wrth dderbyn siec gwerth £407.57, dywedodd Nerys, ar ran Cymorth Cristnogol,: "Alla i ddim derbyn yr arian heb ddiolch i aelodau CAIB a phawb sy wedi cyfrannu."

MARW DAVID MANNINGS

Yn sydyn ar Fawrth 27 bu farw David, yn 56 oed, o Dŷ Rhiw, Ffynnon Taf, gynt o Grangetown, Caerdydd, gŵr Ann, a thad Susan, Amanda, Deborah, Nicola a Claire. Roedd y gwasanaeth ar Ebrill 4 yn Eglwys Sant Pawl, Grangetown, Caerdydd, a'r traddodiant ym Amlosgfa Thornhill, Caerdydd. Cydymdeimlwn â'r teulu.

MARW ELIZABETH WILLIAMS

Yn dawel ar Fawrth 21 yng Nghartre Nyrsio Dyffryn Ffrwd, Nantgarw, bu farw Elizabeth, mam, mam-gu, hen fam-gu a gorhen fam-gu gariadus. Roedd y gwasanaeth a'r traddodiant ar Fawrth 29 yn Amlosgfa Glyntaf, Pontypridd. Cydymdeimlwn â'r teulu.

Tîm Uwchradd Pêl-rwyd Capel Bethlehem

Tîm Cynradd Pêl-rwyd Capel Bethlehem

AGOR CANOLFAN ADDYSG

Mae canolfan addysg Amgueddfa Gwaith Tsieina Nantgarw newydd agor.

Roedd yn costio £30,000 a derbyniwyd cyfraniadau oddi wrth Gyngor Rhondda Cynon Taf, Sefydliad Charles Clore a Chyfeilion yr Amgueddfa.

Pwrpas y ganolfan yw dangos i ymwelwyr sut y datblygodd Nantgarw yn ganolfan fydenwog a bydd plant yn gallu dysgu sgiliau crochenwaith.

"Er bod hon yn amgueddfa fach," meddai'r Cynghorydd Adrian Hobson, " dyma'r un gorau yng Nghymru yn y maes hwn."

CYLCH MEITHRIN GWAELOD Y GARTH

Angen

Arweinydd a / neu Cynorthwydd

> Erbyn Medi 2001

Am rhagor o fanylion cysylltwch â

Ali Torkington 029 20811147 neu Liz Miller-Royal 029 20337371

Dyddiad cau 18 Mai 2001

YSGOL GYFUN RHYDFELEN

Capten Cymru

Yn ddiweddar cafodd Duane Goodfield, 16 mlwydd oed, y fraint o gael ei ddewis i fod yn gapten i dîm rygbi Cymru – 16. Mae Duane wedi bod yn chwarae rygbi ers iddo fod yn chwech mlwydd oed a dwedodd "Rygbi yw fy mywyd. Rwy'n mwynhau chwarae a bod yn rhan o dîm llwyddiannus". Ar hyn o bryd y mae'n chwarae i Beddau ac i'r ysgol ac mae'n gobeithio y caiff gyfle i fod yn gapten unwaith yn rhagor yn y dyfodol agos.

Ei arwr yw Sean Fitzpatrick, yn gapten 'Y Crysau Duon' ac hefyd dyn oedd yn chwarae yr un safle â Duane sef 'bachwr'. Dwedodd Duane "Roedd Sean Fitzpatrick yn gapten da iawn, dyn oedd yn deall y gêm ac oedd yn gallu ysgogi ei chwaraewyr yn effeithiol."

Erbyn hyn y mae Duane yn cymryd gofal mawr o'i ddeiet gan fwyta llawer o basta a salad er, fe gyfaddefodd "Dwi weithiau'n bwyta sglodion a siocled, ond dim yn rhy aml!" Y mae'n cadw'n heini o leiaf 5 gwaith yr wythnos trwy chwarae rygbi, nofio neu godi pwysau. Mae rheswm arall dros lwyddiant Duane – mae rygbi yn ei deulu gan i'w hen ewythr, Gareth Protheroe, chwarae i Gymru ac i'r Llewod yn y 70au disglair.

Er i'r tîm golli yn erbyn Lloegr 13-3 ("Roeddynt yn fechgyn enfawr, Miss!") y mae ganddo gêm arall yn y dyfodol agos yn erbyn yr Eidal yn Llanelli. Gobeithio y gall tîm Cymru –16 efelychu llwyddiant ein tîm cenedlaethol a churo'r Eidalwyr. Pob lwc. Duane.

Ciaran y Cerddor

Newyddion gwych unwaith eto i'r cerddor ifanc o Ferthyr, Ciaran Jenkins (Bl.12). Mae Ciaran newydd ennill rownd arall o'r gystadleuaeth 'Cerddor Ifanc y Rotari'. Mae e wedi curo cystadleuwyr o'r cymoedd ac o ganolbarth Cymru ac wedi ennill ei le, unwaith yn rhagor, yn rownd derfynol yn Theatr Brycheiniog,

Brycheniog ar Fai 18. Yno fe fydd yn cystadlu ar ei cello yn erbyn cystadleuwyr o Dde, Dwyrain, Gorllewin a Chanolbarth Cymru.

Y llynnedd fe ddaeth yn ail yn y gystadleuaeth hon. Efallai eleni y bydd y fuddugoliaeth yn mynd i Ciaran gan iddo gyrraedd y rownd derfynol ym 1997, 1998 a 2000. Cawn weld.

Ond cyn y rownd derfynol bydd y cerddor ifanc yn teithio i Iwerddon i berfformio yn Nilyn ac yn Belfast, a gan ei fod yn aelod o Gerddorfa Ieuenctid Cymru (ers 1999) y mae hefyd mynd i gael blas ar weithio gyda cherddorfa proffesiynol sef Cerddorfa Genedlaethol Cymraeg y BBC, hyn oll ar ddiwedd mis Ebrill.

Mae'n anodd credu ei fod yn gallu ffeindio'r amser i astudio ac i gael bywyd cymdeithasol gyda'r holl ymarfer y mae'n gwneud ar y cello. Cofiwch i ddarllen y rifyn nesaf i weld os taw fe fydd 'Cerddor Ifanc y Rotari, 2001.'

PENCAMPWYR PEL-RWYD Y SIR (-14)

Llwyddiant ym myd Pêl-rwyd

Dyma'r safleoedd:

GS Sheree Evans
GA Hannah Godwin
GD Lowri Rees (Capten)
WA Talia Parfitt
WD Natalie Dyson
GK Kayleigh Mattinson
C Kayleigh Evans
Eilydd Holly Major.

Y gêm gyntaf oedd Rhydfelen yn erbyn Treorci. Dechreuodd y gêm yn dda iawn gyda Rhydfelen yn cael y pas canol cyntaf. Chwaraeon ni yn amyneddgar a roedd y siots yn llwyddo. Sgôr terfynol oedd 4 – 1 i Rydfelen.

Y gêm nesaf oedd yn erbyn Cwm Rhymni ac eto roedden ni'n cael y pas canol cyntaf. Roedd y gêm llawer well na'r un gyntaf. Roedd y tîm yn cydweithio'n effeithiol a'r sgor terfynol oedd 5-0 i Rydfelen.

Roedd y gêm nesaf yn agos iawn yn erbyn Brynteg. Wnaeth pawb gynhyrfu ac roedd y bêl yn mynd i bobman. Roed llawer o'r pasys yn wael ond daethon ni nôl rhywfaint. Y sgôr terfynol oedd 6-5 i Brynteg. Roedd yn rhaid i ni ennill yn erbyn St. John's ac roedd rhaid i Brynteg colli o ran pwyntiau.

Roedd y tîm wedi cyffroi ac ychydig yn nerfus i wybod pwy oedd yn mynd i ennill. Rhydfelen neu St. John's?

Felly roedd angen i St. John's golli neu ennill gyda dim ond dau bwynt o flaen y tîm arall sef Treorci. Y sgor terfynol oedd 4 yr un.

Roedd y timau i gyd yn gyffrous i wybod pwy oedd wedi ennill. Dyma'r athrawon yn siarad gyda'i gilydd. Ac yn sydyn roedd Mrs. Price yn cerdded aton ni hefo wyneb trist.

Roedd y tîm gyda'i gilydd a gwenodd Mrs. Price a dweud ein bod ni wedi ennill. Sgrechiodd y tîm a daeth athrawes aton ni gyda thystysgrifau.

Hoffai'r tîm ddweud "Diolch" i Mrs. Price am roi cyngor i ni a Miss Gilete am ddod gyda ni. Yn olaf, i Holly Major am fod yn eilydd i'r tîm.

gan Kayleigh Evans

TRYSOR

Angharad Morgan, Caroline Cowles a Carina Galozzi yw'r tair aelod o'r grŵp pop TRYSOR a ffurfiwyd gan gwmni recordio Martin Geraint - Bocs 50 - blwyddyn yn ôl.

Dros y flwyddyn diwethaf maent wedi recordio naw cân, gan gynnwys recordio CD i Menter Iaith RhCT a'u cryno ddisg newydd CARU TI ar label recordio Bocs 50. Cynhaliwyd parti lawnsio'r CD CARU TI yng Nghlwb y Bont, dydd Gwener Ebrill 6ed, gyda'r grŵp yn perfformio gig i blant ysgolion Pont Sion Norton, Heol y Celyn ac Evan James, yn ogystal ag oedolion.

Yna bu'r grŵp yn recordio rhaglen UNED 5 unwaith eto, ar ôl ffilmio rhaglen arall flwyddyn yn ôl, gan ganu eu cân CARU TI sydd ar y CD a chân newydd DERE YMA, CARIAD. Bu cyfle hefyd i siarad gyda'r merched ar y we yn Siop Siarad S4C.

Perfformiodd y grŵp llawer ar lwyfan Radio Cymru yn yr Eisteddfod Genedlaethol Llanelli y flwyddyn diwethaf, yn ogystal â llwyfan S4C. Roedd y grŵp hefyd yn perfformio ar deithiai S4C yn Llandysul a Parti Ponty.

Mae Menter Iaith hefyd wedi joio nifer o gigs TRYSOR yn Rhydfelen, Aberdar a Parti Ponti.

Mae Angharad a Caroline yn astudio ar gyfer eu lefel-A ar hyn o bryd yn Ysgol Gyfun Rhydfelen, ac mae Carina, sydd hefyd yn gynddisgybl, yn gweithio'n optegydd fel rhan o'i blwyddyn cyn mynd i Brifysgol; ond mae digon i'w cadw'n brysur yn yr haf.

Mae'r grŵp yn paratoi i berfformio mewn gig yng nghlwb nos Evolution dros y Sulgwyn, yn ogystal â Pharti Panti eto y flwyddyn hon, a taith o gwmpas ysgolion Cymru yn ystod mis Gorffennaf.

Mae'r CD newydd CARU TI ar gael i'w brynu nawr, gyda posteri o'r grwp, cerdiau post a sticeri hefyd ar gael i chi.

Gan Caroline Cowles. Bl13.

MENTER IAITH

ar waith yn Rhondda Cynon Taf 01443 226386

www.menteriaith.net

<u>LANSIO PARTI PONTY</u> MWYA ERIOED

Bydd Parti Ponty 2001 yn cael ei lansio ar 14 Mai yng Nghanolfan Gelf y Miwni Pontypridd gyda chymorth BBC Radio Cymru, Mudiad Ysgolion Meithrin ac Ysgolion y Cylch o flaen Delyth Evans o'r Cynulliad Cenedlaethol a Pauline Jarman ac aelodau gweithgor Cymraeg yr awdurdod lleol o Gyngor Rhondda Cynon Taf

Cynhelir Parti Ponty eleni ar benwythnos 30ain Mehefin gan ddechrau gyda dramau'r Diawled Dawnus a Chwmni Gwen yn Neuadd Dowlais ar nos Wener 29ain Mehefin ac wedyn Catsgam a Dragonfall yn hwyrach yr un noson yng Nglwb y Bont, Pontypridd.

Ar y dydd Sadwrn wedyn bydd newidiadau mawr yn y parc gyda llwyfan S4C yn symud draw tuag at ardal chwaraeon Yr Urdd er mwyn agor y parc i fyny i dderbyn mwy o bobl i mewn. Mae gennym stondinau newydd hefyd gyda Chwmni Sain yn dod a'u fan marchnata draw a Techniquest yn dod i fyny o Gaerdydd hefyd. Bydd Mudiad Ysgolion Meithrin yn chwarae rôl mwy canolog eleni wrth i gannoedd o blant bach gael cyfle i ganu yn Côr Bach Parti Ponty tua amser cinio ar lwyfan Radio Cymru yng Nghwmni Martin Geraint cyn derbyn gwobrau hael ar lwyfan S4C yng Nghwmni Sam Tân a Sali Mali. Wrth gwrs bydd Cor Parti Ponty yn perfformio ar lwyfan Radio Cymru tua diwedd y prynhawn ar ôl cyfres o fandiau gorau'r wlad a gyflwynir gan holl sêr Radio Cymru.

Bydd gan y Fenter Iaith eu llwyfan gwych fel arfer, ar ôl gorfod gwneud y tro gyda llwyfan fach llynedd, lle bydd cyfle i bob côr ysgol, grŵp dawnsio a grŵp pop/roc ifanc berfformio yn ogystal

Julie Earls yn derbyn Gwobr Staff Gofal Gorau y Fenter gan Glenys Jones

â pherfformiad swmpus arall gan Martin Geraint, band dur a dawnsio gwerin. Bydd Eluned Morgan AS Ewrop a chynrychiolydd Plaid Cymru yn agor y llwyfan yn swyddogol am 11am ond bydd y gweithgareddau yn dechrau am 10am.

Bydd Yr Urdd yn cynnig cyfres o weithgareddau chwaraeon trwy'r diwrnod gan ddechrau gyda Rygbi Bach am 10am ar y prif gae ac wedyn rygbi, peldroed, pelrwyd, pelfasged, tenis ac ati trwy'r dydd yn yr ardal chwaraeon. Cyn y penwythnos eu hunan bydd disgyblion ysgol yr ardal wedi cael cyfle i recordio eu barn nhw am yr ardal a digwyddiadau cyfoes wrth baratoi atodiad 8 tudalen a fydd yn ymddangos ym mhapur newydd Y Cymro a rhaglen radio a fydd yn cael ei ddarlledu yn gynnar ar fore Sadwrn 30ain Mehefin.

Gyda'r nos ar noson Sadwrn bydd Gig Fawr Yr Urdd yn symud i leoliad newydd yn y Ffatri Pop yn y Porth gyda chymorth Cwmni Afanti, a fydd hefyd yn darparu hyfforddiant roc/pop cherddoriaeth o bob math yn ystod y dydd, a chydweithio gyda Radio Cymru i ddarlledu'r digwyddiadau yn fyw ar y we fyd eang. Mae'n bosib y bydd hyn yn cynnwys darlledu lluniau byw o berfformiadau'r grwpiau a fydd yn chwarae yn y gig nos Sadwrn yn ogystal â'r gwasanaethau arferol y mae Radio Cymru yn darlledu i'r byd.

GWASANAETHAU GOFAL PLANT YN TYFU O HYD

Bydd clybiau carco newydd yn agor trwy'r Rhondda yn fuan iawn, gydag ambell un ym Merthyr Tudful, a dau Glwb Carco ail iaith newydd mewn ysgolion Saesneg yn ardal Taf-Elái sef Tonysguboriau a Llanharan er bod tipyn o waith i wneud o hyd. Y mae gobaith hefyd i ni weld Cynlluniau Chwarae Gwyliau newydd yn y Rhondda yn Ysgolion Bronllwyn a Llynyforwyn os ydym yn llwyddo gyda'n ceisiadau am arian at hyn.

Braf ydy gweld y cynydd mewn niferoedd yn mynychu'r clybiau sydd gennym yn barod i fwynhau nosweithiau Americanaidd, nofio, chwaraeon, drama, celf a chrefft a bob phartion 0 math. Llongyfarchiadau mawr i'r staff sy'n trefnu'r gweithgareddau hyn a Trystan Griffiths sy'n cefnogi a chynorthwyo pob clwb gyda help Huw Thomas Davies yn swyddfa Llantrisant. Mae chwaraeon wedi bod yn llwyddiant mawr o fewn y gwasanaethau ar ôl i'r staff ddilyn cwrs Arweinwyr Chwaraeon mewn cydweithrediad gyda Chyngor Chwaraeon Cymru a cafwyd seremoni arbennig i gyflwyno eu tystysgrifau yng Nghlwb y Bont gyda Delyth Morgan Capten Tîm Rygbi Merched Cymru, Richard Hughes o Adran Chwaraeon Rhondda Cynon Taf a Glenys Jones Cadeirydd Gofal Plant y Fenter Iaith a dros 20 aelod o staff y cynlluniau. Mae aderyn bach yn dweud hefyd bod Julie Earls o Glwb Carco Garth Olwg wedi derbyn gwobr arbennig annisgwyl am ei gwaith gwych yn arwain Clwb Carco Garth Olwg.

O safbwynt ariannol mae cefnogaeth BBC Plant Mewn Angen yn meddwl bod modd cynnal cynlluniau unwaith eto yn ystod yr Haf er ein bod yn aros o hyd am gadarnhad o gefnogaeth ariannol Rhondda Cynon Taf. Bydd holiaduron yn cael eu defnyddio i werthuso'r holl gynlluniau yn fuan ac fe fydd cyfarfodydd defnyddwyr y gwasanaethau yn cael eu cynnal yn yr ysgolion yn ystod tymor yr Haf.

G W A S A N A E T H A U IEUENCTID YN COLLI CYDLYNYDD

Y mae Rhodri Ffransis wedi cael swydd newydd yn ardal Penybont felly bydd wedi ein gadael ni erbyn hyn. Diolch yn fawr iawn iddo fe am ei waith yn ystod y blynyddoedd diweddar dymuniadau gorau iddo yn ei swydd newydd. Rydym wedi hysbysebu am Gydlynydd newydd ac rydym yn gobeithio y bydd y swydd wedi'i lenwi yn fuan iawn er mwyn helpu gyda Parti Ponty a sicrhau bod y Cyber Caff a'r cwmnïau drama yn cael eu cefnogi gyda gwasanaethau newydd i agor erbyn mis Medi. Mae Rhodri wedi bod yn gweithio gydag ysgolion ail iaith eleni gan holi pa fath o weithgareddau Cymraeg yr hoffen nhw weld a braf ydy cofnodi bod cefnogaeth brwd i'r Gymraeg a chroeso twymgalon i'r Fenter/Urdd yn yr ysgolion hynny.

Y mae Rhodri Wyn Thmos gennym hefyd yn gweithio yn y maes hwn, gyda chymorth Rhian James yn drefnu Aberdar, gan Gwirfoddolwyr y Milflwydd sydd i bobl rhwng 16 – 24 oed. Rhag ofn bod ambell un yn meddwl bod difaterwch a diffyg diddordeb ymhlith poibl ifanc efallai y dylen nhw nodi bod 17 ohonynt yn gweithio yn wirfoddol - ie, yn rhad ac am ddim i'r Fenter a chyrff Cymraeg eraill yn Rhondda Cynon Taf o dan y cynllun hwn. Deallaf fod rhai wedi cwblhau dros 200 o oriau o waith ac ar fin derbyn eu tystysgrifau a chydnabyddiaeth mewn seremoni arbennig.

G W I R F O D D O L I A M WYTHNOS NEU FLWYDDYN NEU OES GYFAN?

Mae'r wythnos 1/6/01 tan 9/06/01 yn wythnos wirfoddoli ac fe fydd llawer o weithgareddau i dynnu sylw at wirfoddoli o dan nawdd Interlink ac eraill gan gynnwys cinio gwobrwyo gwirfoddolwyr lleol. Os oes gennych chi wirfoddolwr yn eich mudiad neu glwb sydd yn haeddu sylw arbennig

ffoniwch Interlink i ofyn am ffurflen gais i enwebu'r unigolyn i dderbyn gwobr. Mae'n bwysig i gydnabod y gwaith y maent yn gwneud a thynnu sylw at faint o siaradwyr Cymareg a chyrff Cymraeg sy'n gweithredu yn yr ardal. Y mae cymaint yn barod fel bod Fforwm Mudiadau Gwirfoddol Cymraeg Rhondda Cynon Taf yn ystyried cynnal eu cuinio eu hunain yn ystod yr wythnos wirfoddoli – manylion ar gael gan Rhodri Wyn Thomas neu Eleri Griffiths.

Mae hi hefyd yn Flwyddyn Rhyngwladol Wirfoddoli felly dwi'n siwr y byddem yn clywed mwy am hyn yn ystod y flwyddyn. Braf ydy deall bod arian newydd ar gael i barhau gyda chynlluniau Gwirofddolwyr y Milflwydd a rydym yn gobeithio y bydd hyn yn sirchau dyfodol gwaith Rhodri Wyn Thomas gyda ni. Mae trafodaethau ymlaen hefyd i ddatblygu ac ehangu gwaith Eleri Griffiths o fewn Interlink, penodi staff Cymraeg o fewn Age Concern a chyhoeddi cynlluniau Iaith gan nifer o gyrff gwirfoddol yr ardal.

ARIAN AMCAN UN BENDITH NEU FELLTITH?

Mae'n siwr eich bod wedi hen flino ar y sylw y mae arian amcan un yn cael yn y wasg a'r cyfryngau. Fe gofiwch i Alun Michael golli ei le fel arweinydd y cynulliad i raddau helaeth oherwydd problemau gweinyddu'r arian yma. Cafwyd sgwrs difyr tu hwnt gan Ann Beynon BT mewn cyfarfod Cwlwm Busnes y Cymoedd yn ddiweddar wrth iddi hi sôn am gynlluniau gwerth dros £20 miliwn sydd gan y cwmni hwnnw i weithio mewn partneriaeth gyda 35,000 o gwmnïau eraill yng Nghymru. Serch hynny rydym yn aros o hyd am grant bach bach o'r ffynhonnell yma ac y mae gwir beryg y bydd ein holl waith economaidd yn dirwyn i ben yn fuan iawn os nad ydym yn llwyddo gyda chais a gyflwynwyd ym mis Medi diwethaf a arian a wariwyd y flwyddyn ddiwethaf! Os ydych yn dehongli'r ffaith bod cryn dipyn o

Andrew Morrissi yn derbyn ei dystysgrif oddi wrth Delyth Morgan

anniddigrwydd a rhwystredigaeth yn codi yn y sefyllfa hon rydych yn hollol gywir.

Byddai peryg i'n gwaith yn y maes hwn yn siom fawr yn enwedig wrth ystyried llwyddiant Eirian Davies fel Ymchwilydd Economaidd, gyda chymorth Rhian James yn Aberdar, sydd wedi ail sefydlu Cwlwm Busnes y Cymoedd, gan gyhoeddi llyfryn o'r aelodaeth a gwefan benodol yn ogystal a gwneud adroddiad trwylwyr iawn ar y maes a threfnu cyfres o ddigwyddiadau llwyddiannus iawn iawn, ac ail sefydlu prosiect Gyrfaoedd Gorwelion trwy'r hen Forgannwg Ganol. Ta waeth am hynny bydd cyfarfod anffurfiol Cwlwm Busnes y Cymoedd tua diwedd mis Mai pan fydd yr aelodau yn cael taith o'r Ffatri Pop yn y Porth – felly os ydych eisiau gwybod mwy ffoniwch Eirian yn ein swyddfa yn Aberdar.

> STEFFAN WEBB PRIFWEITHREDWR MENTER IAITH

Taith yr Urddaholics i wlad Pwyl

Hanes y daith.....

Wrth edrych ar y teledu wythnos diwethaf efallai bod rhai ohonoch wedi gweld criw o ddeg Urddaholic yng Ngwlad Pwyl ar raglen deledu 'Ffeil' a 'Wales Today'

Ar fore'r 4ydd o Ebrill roedd pawb yn brysur yn llwytho bws mini Gwersyll Llangrannog ar gyfer y daith 20 awr i Legnica, Gwlad Pwyl. Ar ôl wythnosau o godi arian, dros £4000 i gyd, roeddwn yn barod i gychwyn ein taith i gartref plant yn Legnica.

Beth oedd pwrpas y daith?

Yn syml roeddwn am fynd allan i aros mewn cartref i 67 o blant amddifad gyda'r bwriad o gymdeithasu, gwneud ffrindiau newydd a gwneud ychydig o waith gyda'r £4000 y codwyd. Wrth i'r bws mini gyrraedd y cartref sylweddolom yn syth bod eu croeso yn mynd i fod yn arbennig o gynnes.

Roedd y plant yn blant amddifad ac roedd gan y cartref £10 y mis i ddilladau, bwydo ac addysgu'r plant. Er hyn roedd eu croeso a'u cyfeillgarwch yn arbennig. Cyn hir roeddent wedi dysgu criw yr urddaholics i gyfri ym Mhwyleg, dweud helo, shwmai, nos da, diolch ac yn y blaen. Roeddent hyd yn oed yn ein dysgu i ganu (wel...trio canu ta beth!)

Hoffai criw yr Urddaholics ddiolch i bawb a wnaeth helpu gyda'r codi arian. Llwyddwyd i brynu cegin gyfan iddynt, cyfrifiaduron, peiriant llun gopïo, paent a rhoddion. Yn ogystal a hyn byddwn yn gallu eu gwahodd yn ôl i Langrannog dros yr haf.

Ar ôl y daith nododd un o'r Urddaholics, "wna i byth gymryd dim byd yn ganiataol eto". Dyna oedd y teimlad cyffredinol ar ôl y daith gan bawb.

Profiad bythgofiadwy a'r gobaith yw cyflawni taith debyg yn y dyfodol agos.

Ssshhh! – newyddion pwysig iawn!

Ar ddydd Mercher, Mai 30ain, bydd **Theatr na n'Óg** (Theatr Gorllewin Morgannwg gynt) yn cynnig cyfle gwych i fwynhau sioe Gymraeg ffres, lliwgar a syml yn **Theatr y**

Problemau ??? Cyfrifiaduro

Gwersi i ddysgwyr Acennau Cymraeg Prosesu geiriau Datrys problemau Safleoedd ar y We Gwaith graffeg Diagramau Taflenni gwaith Adfer Iluniau (029) 2089 2520

Y Cwmni Cyfrifiaduro Proffesiynol

Sherman, Caerdydd. Wedi'i hysgrifennu a'i chyfarwyddo gan Ioan Hefin, mae'r sioe lliwgar *ssshhh!* yn dod yn fyw gyda pherfformiadau celfydd gan Dora Jones a Siwan Bowen Davies.

Theatr y Sherman, Mai 30ain Perfformiadau 45munud am 1.30pm & 4pm. Oedolion: £4 Plant: £2

SIOP BARA Y PENTREF

Heol St Illtyd Pentre'r Eglwys

Bara a chacennau
wedi eu pobi yn y siop
mewn ffwrn draddodiadol.
Mrs Janet Evans
01443 202013
Trefnir Arlwyo

GWEITHGAREDDAU'R URDD

TRIP I OAKWOOD

Ar ddydd Gwener 20fed o Ebrill aeth 110 o blant blynyddoedd 5 & 6 o Ysgolion Cynradd Cymraeg; Evan James, Pont Siôn Norton, Castellau, Llantrisant, Garth Olwg, Uned Gymraeg Gwaelod y Garth, Ynyswen, Bronllwyn, Bodringallt, Aberdar, Abercynon, Rhyd y Grug, Ferch o'r Sger, Cwm Garw, Dolau.

Mi roedd hi'n ddiwrnod braf iawn ac nid oedd yn rhy brysur i'r plant cael digon o gyfle i fynd ar pob reid, gan gynnwys y "Vertigo" ... dewr iawn!

Am fwy o luniau, ewch i'n safle ar y we sef; www.urdd.org (Gweler llun o'r criw yn Oakwood)

CWRS PÊL DROED YR URDD

Yn ystod gwyliau'r Pasg, sef y dydd Mawrth 24 a Mercher 25 o Ebrill, cafodd criw o fechgyn y cyfle i fynychu cwrs pêl droed ym Maes Adloniant Morol, Pontypridd,. Yn ystod y deuddydd cafodd y bechgyn amser i ddysgu amryw o sgiliau newydd, chwarae gemau pêl droed a chael cystadlaethau. Er iddi fwrw glaw yn ystod y dydd Mawrth, cafodd y 60 o Ysgolion Cynradd Cymraeg; Ynyswen, Bronllwyn, Bodringallt, Evan James, Pont Siôn Norton, Castellau, Garth Olwg, Heol y Celyn, Abercynon, Rhyd y Grug, Tonyrefail, Gwaelod y Garth ddigon o hwyl i fwynhau chwarae a chystadlu trwy'r Gymraeg!

Mi fydd nifer o'r bechgyn yn derbyn gwahoddiad i ymuno â Chanolfan Ddatblygu Pêl droed yr Urdd yn ystod y tymor nesaf.

CWRS DRAMA'R URDD,

Gwener 27ain o Ebrill

Diwrnod llawn hwyl, yn perfformio, canu, dawnsio cafodd plant ysgolion Castellau, Garth Olwg, Ynyswen, Bronllwyn, Bodringallt, Ferch o'r Sgêr, Bro Ogwr. Cafodd criw

Bechgyn Cwrs Pêl Droed yr Urdd

blynyddoedd 4 – 6 gyfle gwych i ddatblygu sgiliau perfformio dan hyfforddiant Nia Elin, Ceri Tudno a nifer o fyfyrwyr Coleg y Drindod.

TRIP I'R 'AQUADOME'

Hefyd ar ddydd Gwener 27ain o Ebrill, cafodd plant ail iaith blynyddoedd 5 & 6 ysgolion Cwmlai a Gwaelod y Garth y cyfle i fynychu trip yr Urdd. I'r Aquadome ym Mhort Talbot yr aethant, i nofio ac wedyn i'r sinema.

RYGBI AGORED I YSGOLION UWCHRADD

Pob hwyl i holl ysgolion Canol Morgannwg fydd yn cystadlu yng Nghystadleuaeth Rygbi Agored ar ddydd Mercher 2il o Fai yn Llanelli. Ysgolion Uwchradd; Llanhari, Rhydfelen, Pen y Dre, Cyfarthfa, Cymer, Afon Taf... pob lwc i chi gyd!

gwersi piano a theori ar gyfer pob safon

gwasanaeth cyfeilio proffesiynol

hyfforddiant trwy'r Gymraeg gan athrawes brofiadol (tystebau ar gael)

BRANWEN B EVANS

01443 686120 07974 119541

Ysgol Gyfun Llanhari

Bore Coffi

Trefnwyd Bore Coffi i'r athrawon gan ddisgyblion grwp Bwyd Blwyddyn 10, a'u hathrawes, Miss Amanda Williams ar fore olaf tymor y Gwanwyn. Roedd y bore coffi ar gyfer codi arian i helpu elusen clefyd y siwgr gan fod merch ym mlwyddyn 7 yn dioddef o'r clefyd. Y disgyblion fu'n coginio a gweini oedd Aimie Phillips, Rachel Sloper, Leanne Vaughan a Mathew Wells. Cawsom wledd o bob math o gacennau ganddynt. Codwyd £51 gan y criw.

Cyngerdd

Prynhawn olaf y tymor cynhaliwyd cyngerdd yn neuadd yr ysgol. Yn cymryd rhan oedd yr holl ddisgyblion a fu'n ymarfer ar gyfer Eisteddfod yr Urdd. Fe gafodd rhieni'r disgyblion oedd yn cymryd rhan wahoddiad i ddod i'r gyngerdd.

Llwyddiannau Timau Hoci Blwyddyn 7

Tymor hoci llwyddiannus iawn gan guro Tonyrefail, Bryntirion a Plasmawr i enwi dim ond rhai, o dan arweiniad y capten, Rhian Phillips. Goliau oddi wrth Tania Harrison a Holi Smith

Blwyddyn 8 a Dan 13

O dan arweiniad y capten, Gemma Sylvester, cafodd Bl 8 tymor dda iawn gan gyrraedd rownd derfynol cystadleuaeth y sir gan guro Aberpennar ac Aberdar ar y ffordd i'r rownd derfynol. Ond ar ôl gem gyfartal fe gollodd y tîm 3 – 2 yn y gystadleuaeth o'r smotyn. Yn ogystal fe gurodd y tîm Plasmawr 12 – 7 mewn gem hoci dan do. Daeth tîm dan 13 yn ail yn y Sir allan o 48 ysgol a curwyd hwy gan Rhydfelen yn y gêm derfynol.

Seniors

Llwyddiant unigol i Sarah Walford, Bl9, ac Anna McDonald, Bl13, y ddwy yn cael eu henwi fel chwaraewraig gorau'r sir Dan 16 a Dan 18 oed.

MENTER IAITH CAERDYDD YN CYNORTHWYO NIFER GYNYDDOL O FUSNESAU I DDEFNYDDIO'R GYMRAEG

Yn ddiweddar mae Menter Iaith Caerdydd wedi cysylltu â channoedd o gwmnïau er mwyn gofyn iddynt ystyried gwneud defnydd o'r Gymraeg. Yn sgil yr ymgyrch hon mae nifer o fusnesau gan gynnwys gwestai, siopau bwytai, meithrinfeydd ac orielau wedi derbyn cyngor a chymorth arbennigol y Fenter i gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg.

Dywed Gareth Kiff, Swyddog Datblygu Menter Iaith Caerdydd; 'Dengys hyn sut gall Mentrau Iaith harneisio'r holl ewyllys da sy'n bodoli tuag at yr iaith Gymraeg er mwyn sicrhau bod gan y Gymraeg bresenoldeb ym mhob agwedd ar fywyd Gwahoddwn busnesau'r ardal i gysylltu â ni pe baent am dderbyn ein help drwy ffonio 029 2045 0529.

TONYREFAIL

Gohebydd Lleol: D.J. Davies

CAPEL Y TON

Mae'n hyfryd i weld fod Mrs Gwennie John yn ôl yn ei chartref ar ôl treulio yn agos i bedwar mis yn ysbyty Brenhinol Morgannwg a chyfnod yn ysbyty Dewi Sant Pontypridd ac yna nôl i Ysbyty Brenhinol eilwaith i gael triniaeth i'w chlun. Da ddeall ei bod lawer iawn yn well ar ôl y driniaeth.

Roedd yn ddrwg clywed drwy law Mrs Beryl Davies fod cyflwr Mrs Mair Saunders yn Awstralia ddim yn dda iawn. Un o blant Capel Y Ton yw Mair ag yn flaenor, fe ymfudodd ugain mlynedd yn ôl i fod yn agos at ei mab a oedd yn byw yno ers rai blynyddoedd. Rwyn siwr fydd pawb yn meddwl am dani ac yn dymuno'r gorau iddi,

Mae'n dda gweld Mrs Ivy Priddle wedi gwella ar ôl ei chodwm, a Miss Nansi Lewis cafodd hithau godwm rai misoedd yn ôl, ac yn gwella'n dda, mae'r ddwy dros ei nawdegau. Bydd ein haelod ieuengaf sef Mrs Myfanwy Hunt yn mynd ir ysbyty ar y 26ain o Ebrill i gael triniaeth law feddygol i'w chlun, mae wedi diodde dipyn yn ddiweddar a gobeithio y caiff lwyr ryddhad o'r poen. Pob bendith iddi

Bu farw Mr Edgar Davies o Heol Y Felin yn ddiweddar roedd yntau â cysylltiad â Chapel Y Ton yn yr amser gynt. Geidw weddw Irene a thair o ferched Gaynor sydd yn byw yn y Ton, Jean sydd yn Brifathrawes ysgol y babanod yn Hendreforgan a Audrey sydd yn nyrsio yn Bermuda. Cydymdeimlad dwys â'r teulu i gyd.

CROESO NÔL O'R WLADFA.

Croeso nôl i Dani Grehan a Helen Prosser a'r plant Fflur a Gwynfor ar ei dychweliad ar ôl treulio tair wythnos yn y Wladfa. Maent wedi cael amser hyfryd yno a chael croeso tywysogaidd.

BEDYDDIO YM METHLEHEM CWMLAI.

Ar nos Sul y Pasg cafwyd noson arbennig a chael y profiad o weld tri o bobl yn cael ei bedyddio drwy lwyr ymdrochiad yn Eglwys

Fedyddiedig Saesneg Bethlehem Cwmlai.

Y tri oedd Thirla Brewer, Kevin Jones a Susan Kiff, Y Parchedig Ernie Banwell y Gweinidog oedd yn ymgymeryd â'r gwaith. Roedd yn galondid mawr i weld y tri yn ymgymryd â'r ffydd pan fod yn drai ar grefydd yn y dyddiau presennol. Dymuniadau mawr iddynt.

GWASANAETHAU CAPEL Y TON

Am 3 y prynhawn Mai 13eg Parch Gwilym Dafydd Mai 20ed Parch David H Thomas Mai 27ed Parch W I Cynwil Williams Mehefin 10ed Dr Hywel Griffiths Mehefin 24eg Yr Athro J Gwynfor Jones

TONTEG A PHENTRE'R EGLWYS

Gohebydd Lleol: Helen Jones

Cyrraedd y Nodau

Llongyfarchiadau i Cerian Rowlands, Llys Coed Derw, ar basio arholiad telyn gradd 5 gyda chlod, i Lisa Jones, y Ridings, ar basio arholiad piano gradd 4, Manon Humphreys, y Padoc, gradd 5 piano, Carwyn Hedd, y Padoc, gradd 5 corned, ac Eiri Angharad, y Padoc, cyn-radd piano.

Ysgol Gymraeg Garth Olwg

Ein dymuniadau gorau dros y Pasg i'n pennaeth, Mr Elwyn Hughes. Da deall ei fod yn teimlo dipyn yn well erbyn hyn.

Trosglwyddo i Rydfelen

Ar nos Fawrth, Mawrth 27ain, bu'r Pennaeth Mr Brian James a'r Tîm Rheoli yn sgwrsio gyda rhieni plant blwyddyn chwech, am y broses o drosglwyddo i'r ysgol gyfun. Bydd 30 o blant yn dechrau yn Ysgol Rhydfelen ym mis Medi eleni.

Pleser hefyd oedd croesawu Miss Menna Lewis (Pennaeth Blwyddyn Saith), a chyn ddisgyblion Garth Olwg, sydd bellach yn y chweched – Osian, Lowri, Bethan ac Angharad. Buont yn sgwrsio gyda disgyblion blwyddyn chwech am fywyd yn yr ysgol gyfun, a bu cyfle i'r plant eu holi am eu profiadau.

Croesawu Kera Gustafson

Roedd yn bleser ail-groesawu Kera Gustafson atom ar Ebrill y trydydd. Mae'n fyfyrwraig yng ngholeg Prifysgol Morgannwg ym Mhontypridd. Buom yn ei chynorthwyo gyda'i gwaith ymchwil ar ddysgu ail iaith i blant.

Disgo'r Plant

Ar nos Wener, Ebrill y chweched, cafwyd disgo llwyddiannus i holl blant yr ysgol. Trefnwyd y disgo gan Gymdeithas Rhieni ac Athrawon Garth Olwg. Cafwyd cystadleuaeth "Yr Het Orau". Yr enillwyr oedd Bronwen Williams, Rebecca Morris, Rhodri Parry, a Heulyn Wellsby.

Ymweliad Addysgol

Ar Ebrill y nawfed, bu plant blwyddyn 4 + 5 (dos. Mrs Davies) yn ymweld â Llancaiach Fawr fel rhan o'u gwaith hanes. 'Roedd yr ymweliad yn hynod o lwyddiannus, a phawb wedi mwynhau'n fawr iawn.

PENTYRCH

Gohebydd Lleol: Bethan Griffith

Clwb y Dwrlyn

Ym mis Ebrill aeth eitha criw o Glwb y Dwrlyn i Fowlio Deg yn y Bae yng Nghaerdydd.

Trip Sgio'r Dwrlyn

Er mai ond newydd gyrraedd yn ôl o trip eleni maent yn barod yn ceisio trefnu trip y flwyddyn nesa'! Mae gan rhai fywyd da, onid does? Mae trip 2002 yn mynd ar 30ain o Rhagfyr hyd at y 6ed o Ionawr 2002 i Andorra. Mae croeso i unrhyw un sydd am ymuno gyda'r criw, i gysylltu â Cerith ar 029 20 890843.

Dathlu 25

I ddathlu 25 mlynedd ers adeiladu Neuadd y Pentref Pentyrch rhoddwyd cyngerdd gan Gôr Meibion Pendyrus. Cafwyd amryiwaeth o gytganau Cymraeg a rhyngwladol gan y côr o dan arweiniad John Samuel a'r Cyfeilydd, Gavin Perry.

Roedd y côr ar ei orau yn arbennig yn y cytganau mawreddog ac mwy unwaith yn ystod y noson talwyd teyrnged i Glynne Jones y cynarweinydd a fu farw ar ddydd Nadolig y llynedd.

Merched Y Wawr

Criw fechan aeth i fwynhau moethusrwydd y Vale i ymlacio'r corff a'r meddwl. Diolch i Pat Edmunds am drefnu'r nosweth yn y gampfa a'r pwll nofio. Clywais iddynt gael sgwrs ddifyr gyda ychydig o gadw heini!!!

Byddwn yn cwrdd ar y 9fed o Fai yn Neuadd y Pentref Pentyrch i glywed Roy Saer yn sgwrsio a thrafod "Canu'r byd a'r betws".

Llongyfarchiadau 18

Llongyfarchiadau i Deri Hughes, Maes y Sarn ar ddathlu ei benblwydd yn ddeunaw yn ystod mis Ebrill.

Cwrdd a thywysoges!

Ar ddechrau mis Ebrill cafodd Dewi Hughes y fraint o gwrdd â'r Dywysoges Frenhinol yng Nghastell Caerdydd.

Yno i gynrychioli Ysgol Santes Tudful oedd Dewi (i fod yn deg!) gan iddynt ennill Gwobr Asiantaeth Sgiliau Sylfaenol. Llongyfarchiadau iddynt.

www.s4c.co.uk

HOLL HWYL GŴYL YR URDD

Bydd Urdd Gobaith Cymru yn dathlu doniau plant a phobl ifainc Cymru mewn digwyddiad unigryw dros dridiau yn ystod y Sulgwyn. Dilynwch holl hwyl yr ŵyl ar S4C.

GŴYL YR URDD 2001

DARLLEDIADAU CYSON 30 Mai – 1 Mehefin

S4C~